

تحلیل حقوقی انحلال قهری قرارداد

مؤلف

امید کاکاوندی

وکیل پایه یک کانون وکلای دادگستری مرکز

www.ketab.ir

ویراستار

امیر اسدی

انتشارات قانون یار

۱۴۰۱

سرشناسه	: کاکاوندی، امید، ۱۳۶۸-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل حقوقی انحلال قهری قرارداد/ مؤلف امید کاکاوندی؛ ویراستار امیر اسدی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۸۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: نقض قرارداد -- ایران Breach of contract -- Iran قراردادها -- ایران Contracts -- Iran
شناسه افزوده	: اسدی، امیر، ۱۳۶۰ - ویراستار
رده بندی کنگره	: ۸۲۶KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۲۲/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۷۰۹۰۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیا

انتشارات قانون یار

تحلیل حقوقی انحلال قهری قرارداد

تألیف: امید کاکاوندی

ویراستار: امیر اسدی

ناشر: قانون یار

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۸۱-۳

(تمامی حقوق مادی این کتاب محفوظ بوده و متعلق به انتشارات قانون یار می باشد)

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲ تلفن: ۵۲۶ و ۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
---------------	---

فصل اول

کلیات و مفاهیم اولیه.....	۱۱
گفتار اول: بررسی و شناخت تعهد و اوصاف آن.....	۱۱
گفتار دوم: رکن های اصلی تعهد و مقایسه تعهد با دیگر موارد مشابه.....	۱۵
گفتار سوم: تاریخچه کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....	۲۱

فصل دوم

بررسی و شناخت انحلال قرارداد و مبانی آن.....	۲۳
گفتار اول: نگاهی به شناخت و ماهیت انحلال قرارداد و انواع آن.....	۲۳
گفتار دوم: اصول و مبانی کلی انحلال قرارداد.....	۲۴
بند اول: مبانی قراردادی انحلال.....	۲۵
بند دوم: آثار فسخ در حقوق ایران و کنوانسیون.....	۳۰
بند سوم: بررسی و شناخت شرط فاسخ.....	۳۴
بند چهارم: مبانی قهری انحلال قرارداد.....	۳۸
گفتار سوم: بررسی تعذر تسلیم عین معین.....	۴۷
بند اول: قدرت بر تسلیم در فقه.....	۴۷
بند دوم: ادله اشتراط قدرت بر تسلیم.....	۴۷
بند سوم: تسلیم و تسلّم در لغت.....	۵۲
بند چهارم: ماهیت تسلیم.....	۵۳
بند پنجم: نقش مطابقت متعهد به در تسلیم در حقوق ایران و کنوانسیون.....	۵۶
بند ششم: زمان و مکان تسلیم در فقه، حقوق ایران و کنوانسیون.....	۵۷
بند هفتم: آثار تسلیم مبیع در حقوق ایران و کنوانسیون.....	۵۸
بند هشتم: صور تعذر تسلیم در فقه و حقوق.....	۶۴

۶۵	بند نهم: خیار تعذر تسلیم
۶۸	بند دهم: تلف مبیع قبل از قبض
۷۶	گفتار چهارم: انفساخ عقود جایز به موت و سفه و جنون
۷۷	بند اول: موارد خاص انفساخ به حکم قانونگذار
۷۷	بند دوم: انفساخ ناشی از رسیدگی قضایی
۷۸	گفتار پنجم: بطلان قرارداد
۷۹	بند اول: مفهوم بطلان
۸۰	بند دوم: تفاوت بطلان با انحلال و انفساخ
۸۰	بند سوم: اوصاف بطلان

فصل سوم

۸۳	بررسی تعذر در انجام تعهد توسط متعهد
۸۳	گفتار اول: بررسی و شناخت واکم تعذر
۸۳	بند اول: مفهوم، شرایط و اقسام تعذر
۸۶	بند دوم: علل عدم امکان اجرای قرارداد
۹۹	گفتار دوم: بررسی و شناخت احکام تعذر در راستای انجام تعهد
۹۹	بند اول: حکم تعذر از اجرای تعهد قراردادی
۱۰۶	گفتار سوم: حکم تعذر از اجرای تعهد غیر قراردادی
۱۰۶	بند اول: بدل حیلوله

فصل چهارم

۱۱۱	آثار عدم امکان اجرای تعهد
۱۱۱	گفتار اول: مسئولیت قراردادی
۱۲۱	گفتار دوم: مسئولیت غیر قراردادی
۱۳۹	منابع و مأخذ

پیشگفتار

قرارداد، پدیده‌ای حقوقی است که اجرای مفاد آن مدتی ادامه می‌یابد و بطور معمول با انجام تعهد، خاتمه می‌پذیرد. دوران اجرای قرارداد و چگونگی پایان آن به نوع، موضوع و علل مختلفی بستگی دارد، شناخت دقیق هریک از این عوامل به نحو قابل توجهی به اجرای آن کمک می‌کند. شکل‌گیری قراردادها تابع اصولی است که هرچند در نظام‌های حقوقی مختلف می‌تواند تفاوت‌هایی با هم داشته باشد اما در کلیه نظام‌ها از بسترهای مشابهی برخوردار است. طرفین قرارداد پس از انعقاد و امضای قرارداد ممکن است با وضعیت‌هایی مواجه شوند که امکان تداوم رابطه قراردادی برایشان به صورت دائمی یا موقت میسر نباشد. این وضعیت‌ها را می‌توان در دو دسته عمده طبقه‌بندی کرد که عبارتند از انحلال قرارداد و تعلیق قرارداد که موضوع ما در این کتاب در خصوص قسم اول یعنی انحلال قرارداد است. هرگاه قراردادی که واجد تمام شرایط اساسی صحت عقود بوده منعقد گردد و بواسطه اصطلاح قراردادی معتبر و نافذ باشد، موجودیت حقوقی خود را از دست بدهد قرارداد منحل می‌گردد مثلاً در قراردادهای کاری با استعفا کارمند، قراردادی که به شکل صحیح منعقد گردیده بوده با طی مراحل قانونی حاکم بر قرارداد استخدام منحل شده و آثار حقوقی آن نیز تغییر می‌کند. حتی اگر طرفین قرارداد عدم رضایت خود را از تداوم رابطه قراردادی نشان دهند جهت انحلال قرارداد باید این اراده ابراز شود. شایان توجه است که انحلال قرارداد مفهومی متفاوت از بطلان قرارداد است و این دو را نباید مفاهیم یکسانی تلقی کرد. منظور از قرارداد باطل قراردادی است که از ابتدا از شرایطی که برای اعتبار و نفوذ حقوقی قرارداد لازم و ضروری شناخته می‌شود برخوردار نیست مثلاً قرارداد برای یک هدف نامشروع منعقد شده باشد در چنین شرایطی اصولاً قراردادی شکل نگرفته که با انحلال مواجه گردد، قانون در این وضعیت از توصیف بطلان قرارداد بهره

می‌برد. انحلال قرارداد به هر شیوه‌ای که روی دهد نسبت به تعهدات گذشته مؤثر نیست و تنها نسبت به تعهدات آینده کارکرد دارد و این بدان معنا است که هر تعهدی که تا قبل از انحلال قرارداد متوجه طرفین بوده باید تمام و کمال اجرا شود ولی تعهدات بعدی پابرجا نبوده و طرفین نسبت به آن مسئولیتی ندارند. هرچند در مواردی این امکان وجود دارد که طرفین قرارداد برخلاف این موضوع توافق کنند و مسئولیتی را برای وضعیت انحلال قرارداد پیش‌بینی نمایند اما این شروط نباید مخالف با اصول حاکم بر قرارداد باشد.